

*Kielisuihkutusta Jyvässeudulla: kokemuksia
ja ideoita*

Keos 25.11.2017

Liisa Koskinen, Johanna Moilanen, Tarja Nyman ja Kati
Kajander

Mitä on kielisuihkutus?

- Kielisuihkutus on Suomessa syntynyt käsite, joka liittyy varhaiseen kielenoppimiseen.
- Tavoitteena on sytyttää kipinä vieraisiin kieliin ja innostaa lapsia vieraiden kielten opiskeluun.
- Kielisuihkutus eroaa kielikylvystä siten, että kielikylpy tapahtuu kokonaan kohdekielellä, kun taas kielisuihkutus on kielirikasteista toimintaa, jossa vierasta kieltä käytetään vähintään 25 % ajasta.

- Kielisuihkutus on ajasta ja paikasta riippumatonta toimintaa ja on parhaimmillaan silloin, kun kieli on osa arkista puuhaa ja leikkiä.
- Kieltä opitaan kieltä käyttämällä, ei pänttämällä.
- Toistojen ja rutiinien avulla lapset pystyvät oppimaan vaikeitakin sisältöjä.

- Lapsille pyritään luomaan myönteinen kuva erilaisista kielistä ja kulttuureista. Kielisuihkutus on näin ollen myös kulttuurikasvatusta.
- Esi- ja perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan opetussuunnitelmassa painotetaan eri kulttuureihin tutustumista, ymmärryksen lisäämistä, ennakkoluulojen vähentämistä ja yhdessäolon rikastuttamista.

Kielisuihkutuksen tavoitteena on

- innostaa lapsia vieraiden kielten opiskeluun
- tarjota positiivisia kokemuksia vieraiden kielten parissa
- tukea varhaista kielten oppimista
- tukea monikulttuurisuus- ja suvaitsevaisuuskasvatusta

Päiväkodissa kuultua

Lapset leikkivät oma-aloitteisesti sisälle pääsyä odotellessa: Kaptenen säger: Klappa händerna...Kaptenen säger: Snurra runt...

Eteisessä sitten: Hei! Nää on galonhanskar! Sitä ei opetettu mutta kun kurahousut on galonbyxor. Siitä tiän...

Kuka voi kielisuihkuttaa?

- Kuka tahansa monikielinen henkilö
- Päiväkodin henkilökunta esim. vaatteita pukiessa, tervehtiessä, laulutuokioilla, ruokailun yhteydessä tai peleissä
- Vanhemmat tai sisarukset kotona lasten kanssa laulaen, pelaten, leikkien, laskien jne
- Sukulainen, joka osaa jotakin vierasta kieltä, voi lukea satuja tai pelata vaikka lautapelejä
- Opettajat voivat pitää osan opetuksesta kielisuihkutuksena

Kielisuihkuttaja tarvitsee myös

- teoreettista osaamista ja tietotaitoa lapsen äidin- ja vieraankielen kehityksestä
- kykyä astua lasten maailmaan ja opettaa heitä kehitystason mukaisesti
- rohkeutta heittäytyä uusiin haasteisiin
- toimiva kielitaito auttaa opettajaa ujuttamaan luontevasti vierasta kieltä jokapäiväisiin tilanteisiin

(Bärlund, Nyman ja Kajander 2015).

Tutkittu juttu

- Kielisuihkutusta on tutkittu kielisuihkutusta harjoittelevien, kielisuihkutukseen osallistuneiden lasten sekä heidän vanhempiansa näkökulmasta (Bärlund, Nyman & Kajander 2015; Pynnönen 2012; Pynnönen 2013; Vihonen 2013)
- Myös lasten käsityksiä kielisuihkutuksesta ja kielestä on tutkittu (Nyman & Kajander 2017)

Koulutusta

- Jyväskylässä on koulutettu esiopetuksen ja Jälkkärien henkilökuntaa kielirikasteiseen esiopetukseen elokuusta 2015 alkaen
- Kielisuihutus vertaiskoulutuksena on ollut toimiva ja pidetty koulutusmuoto
 - toiminnan jatkuvuus
 - mahdollisuus kerätä laaja varasto ideoita ja leikkejä, joita voi itse toteuttaa
 - keskustelu mieleen tulevista asioista kielisuihutusopettajan kanssa

- Kielisuihkutuskoulutukseen oltiin hyvin tyytyväisiä ja monet lastentarhanopettajat olivat ehkä hieman yllättyneitäkin siitä, kuinka hyvin kielisuihkuistus istui esiopetukseen (Moilanen, J. & Sievänen, J. 2017)

”Puolen vuoden ammattilaisen ohjaamisen seuraaminen ja toimintaan osallistuminen oli niin hieno juttu, että toivoisin useammankin henkilön pääsevän kyseiseen koulutukseen isommissa toimintayksiköissä.”

Toiminnallisuus kielten opetuksessa

- Oppija aktiivisena toimijana > tunne osallisuudesta
- Kaikenikäisille oppijoille
- Toiminnalliset työtavat kokemuksellisia > tunnekokemukset ja luova toiminta auttavat oppijaa kehittämään omaa oppimistaan
- Toiminnallisuus itsessään tapa eriyttää
 - mahdollisuus kokeilla erilaisia tapoja oppia

- Sanaston, käsitteiden ja rakenteiden opiskelua yhteistoiminnallisina ja vuorovaikutustaitoja kehittävinä kinesteettisten, auditiivisten, visuaalisten, taktiillisten menetelmien avulla
- Kielitietous konkreettiseksi ja käytännönläheiseksi
 - mahdollisuus kokeilla erilaisia tapoja oppia
- Esimerkkejä: erilaiset ryhmätyöt, työpistetyöskentely, pelit, leikit, laulut

Kielisuihkutusta päiväkodissa

- laulut ja lorut
- leikit
 - hedelmäsalaatti
 - kim-leikki
 - värileikki
 - “kosketa jotain...”-värileikki
 - myrkkysieni
 - evoluutioleikki
 - avaimen piilotus
 - rikkinäinen puhelin
 - pantomiimi
 - kauppaleikit
 - leikkien ohjeet ja lisää leikkejä löytyy osoitteesta <https://peda.net/jyvaskyla/kielisuihkutus/kjm>

Jäätelökioski-leikissä yhdistyy hauska tavalla niin vieras kieli kuin matikkakin!

● liikuntaleikit

- kapteeni käskee
- tervapata
- polttopallo
- hipat
- maa meri laiva
- kirkonrotta
- karhu nukkuu
- tulkaa lapset kotiin
- loikkis
- erilaiset viestit
- hyppynarulla hyppely, ruutuhyppely
 - leikkien ohjeet ja lisää leikkejä löytyy osoitteesta <https://peda.net/jyvaskyla/kielisuihkutus/kjm>

● pelit

Lautapeliä pelatessa kertautuivat myös värit saksaksi: “*Blau voitti!*”

- sadut
- askartelu, piirtäminen, värityskuvat
- kuvasuunnistukset

Hedelmiä piirtäessä ja lopuksi maistellessa tutustuttiin samalla myös niiden nimiin ja väreihin ruotsiksi

Ruotsinkielisiä satukirjoja

- arkiset tilanteet
 - tervehdykset
 - pukeminen
 - ruokailu
- maskotit (esim. käsinukke, sorminukke tai pehmolelu) innostavat ja rohkaisevat käyttämään vierasta kieltä
- kieli näkyville ympäristöön: seinille taidetta tai lappuja, joissa sanoja vieraalla kielellä

Käsinukke Hans Hase

- rutiinit ja toistot tärkeää
- kannattaa hyödyntää niin opettajan kuin lastenkin vahvuuksia ja kiinnostuksen kohteita!

Uno-pelissä lapset oppivat hausalla tavalla niin värejä kuin numeroitakin vieraalla kielellä

Eskaripäiviä laskettiin lisäämällä joka päivä yksi kala akvaarioon ja samalla kertautuivat myös numerot 1-10 saksaksi

Evoluutioleikki

Lähteet

Bärlund, P., Nyman, T., & Kajander, K. (2015). "Ai niin, unohdin pyyhkeen ja uikkarin kielisuihkutteluun tänään." Vieraiden kielten aineenopettajiksi opiskelevien kokemuksia kielisuihkutuksesta. Teoksessa M. Kauppinen, M. Rautiainen, & M. Tarnanen (toim.), *Elävä ainepedagogiikka : Ainedidaktiikan symposium Jyväskylässä 13.–14.2.2014* (pp. 76-96). Ainedidaktisia tutkimuksia, 9. Suomen ainedidaktinen tutkimusseura ry.

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet. 2014. http://www.oph.fi/download/163781_esiopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf

Moilanen, J. & Sievänen, J. 2017. Esiopetusta kielirikastuttamassa. *Kieli, koulutus ja yhteiskunta* 4/2017.

<http://www.kieliverkosto.fi/article/esiopetusta-kielirikastuttamassa/>

Nyman, T., & Kajander, K. (2017). Eskarilaiset kielisuihkutuksessa. *Kieli, koulutus ja yhteiskunta*, 8.3.2017 (Maaliskuu).

<http://www.kieliverkosto.fi/article/eskarilaiset-kielisuihkutuksessa>

Pynnönen, Johanna 2012, "Toll, weil ich Deutsch lernen durfte" : Erfahrungen der Schüler der 1. und 2. Klasse der finnischen Grundschule mit der deutschsprachigen Sprachdusche. Jyväskylän yliopisto. <https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/37930/URN%3aNBN%3afi%3ajyu-201205301766.pdf?sequence=1>

Johanna Pynnönen. 2013. Finnish preschool children's experiences of an English language shower . Julkaistu: Jyväskylä,

<https://jyx.jyu.fi/dspace/handle/123456789/41093>

Vihonen, Maiju. 2013. "Die Lieder Zuhause trällern" : eine Fallstudie über die Sprachdusche aus der Erfahrung der Eltern .

<https://jyx.jyu.fi/dspace/handle/123456789/42215>

Kirjallisuusvinkkejä

Kattava luettelo erilaisista artikkeleista ja tutkimuksista

<https://peda.net/jyvaskyla/kielisuihkus/kk>